

**Gemeente
Rotterdam**

Werk en Inkomen
Werk, Inkomen, Nationaal Programma
Rotterdam Zuid en EU-arbeidsmigranten
Tim Versnel MSc

Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Website: www.rotterdam.nl

Van: Jolien Jeroense
Telefoon: 06-51481403
E-mail: bbo@rotterdam.nl

Ons kenmerk: M2409-2584 - 24bo007789
Bijlage(n): 2

Onderwerp: Voorstel tot afdoening
toezeggingen debat monitor 3e tertaal 2023 en
jaarstukken 2023

Datum: 9 oktober 2024

Aan de commissie
Werk en Inkomen, Onderwijs, Samenleven,
Schuldhulpverlening, Armoedebestrijding en NPRZ

Beste commissieleden,

Op woensdag 10 april 2024 heb ik u tijdens het debat in de commissie WIOSSAN over de monitor W&I, 3^e tertaal 2024 een aantal toezeggingen gedaan. Het betreft de toezeggingen:

1. Monitor W&I 3^e tertaal 2023 – Software voor werkcoaches en werkzoekenden (24bb002477).
2. Monitor W&I 3^e tertaal 2023 – Regionale afspraken arbeidsmarktdiscriminatie (24bb002479).
3. Monitor W&I 3^e tertaal 2023 – Meta-analyse aanpak jeugdwerkloosheid (24bb002482).

Op 30 mei 2024 is bij het tweeminutendebat over deze monitor, de volgende toezegging gedaan:

4. Monitor W&I 3^e tertaal 2023 – Verhogen minimumloon (24bb003801).

Daarnaast is op 5 juni 2024 tijdens het debat over de Jaarstukken 2023 aan uw raad de volgende toezegging gedaan:

5. Jaarstukken 2023 – Uitspraak beroepszaak BUIG-budget (24bb003895).

In deze brief informeer ik u over de afdoening van deze toezeggingen. Bij deze brief treft u twee onderzoeksrapporten aan van adviesbureau LPBL: de Meta-analyse 'investeren in kwetsbare jongeren' en de Regioanalyse Rijnmond 'Bouwstenen voor een regionaal jongerenprogramma'. Die laatste werd aangekondigd in de MBO-uitvoeringsagenda. Beide analyses zijn relevant voor de aanpak van (voortijdig) schooluitval en jeugdwerkloosheid, zoals hieronder bij de afdoening van de toezegging 'Meta-analyse aanpak jeugdwerkloosheid' (24bb002482) nader wordt toegelicht. Onderwerpen die nauw met elkaar zijn verbonden en samenkomen in de nieuwe wet Van school naar duurzaam werk.

1. Toezegging Software voor werkcoaches en werkzoekenden (24bb002477)

Ik heb u toegezegd u te informeren over de (beschikbaarheid van) software voor werkzoekenden en werkcoaches bij de keuze van geschikte interventies of instrumenten. Met de monitor ICT-projecten bent u geïnformeerd over de stand van zaken van de ontwikkeling van Thomas DUP¹ (brief d.d. 25 juni 2024, 24bb004425). Met Thomas DUP ontstaat een meer transparante samenwerking tussen de Rotterdammer en de gemeente via het Burgerportaal. Met Thomas DUP kan de Rotterdammer:

- Eenvoudig gegevens inzien en onderhouden;²
- Over dezelfde informatie beschikken als zijn of haar werkcoach;
- Beter afgestemde dienstverlening ontvangen.

Matching as a Service (MaaS)

Naast de Rotterdammer ondersteunt Thomas DUP de werkcoach in het werkproces met bijvoorbeeld taken en reminders maar ook door passende instrumenten voor te stellen. Voor dat laatste wordt Thomas DUP uitgebreid met de (standaard) software Matching as a Service (MaaS). Met deze software – die gebaseerd is op matchingstechnologie - kunnen we Rotterdammers in de bijstand betere adviezen geven over hun mens- en arbeidsontwikkeling en de inzet van passende instrumenten. Zo kan MaaS op basis van de vaardigheden en competenties van de werkzoekende instrumenten vergelijken en presenteren. De werkcoach kan hieruit samen met de werkzoekende een keuze maken en deze opnemen in het Plan van Aanpak.

Tegelijkertijd zijn we aanvullend op de introductie van MaaS een proef aan het draaien om met behulp van Artificial Intelligence (AI) deze digitale keuzehulp verder te ontwikkelen. Op basis van ervaringen met en evaluatie van instrumenten, leren we steeds meer en beter welke instrumenten wél en welke instrumenten niet goed inzetbaar zijn om de weg naar duurzame uitstroom effectief te ondersteunen. In de toekomst willen we MaaS daarmee ontwikkelen tot een nog geavanceerder aanbevelingssysteem. Dit aanbevelingssysteem ondersteunt bij het kiezen van het meest effectieve instrument op basis van data over aanmeldingen, resultaten, kenmerken van werkzoekenden en beschikbare documentatie³. Dit leidt ertoe dat de werkcoach samen met de werkzoekende steeds betere en passende keuze(s) kan maken op weg richting duurzaam werk.

Planning

De implementatie van Thomas DUP wordt momenteel binnen de afdelingen van de clusters W&I en MO voorbereid. Voor de implementatie van MaaS zijn we bezig met het invoeren van de beschikbare instrumenten voor mens- en arbeidsontwikkeling. Zodra dat is afgerond, kunnen we de eerste gebruikerstesten gaan doen. Verwachting is dat MaaS in het 1^e kwartaal van 2025 in gebruik kan worden genomen.

Wat betreft de doorontwikkeling van MaaS tot een aanbevelingssysteem op basis van AI zitten we nog in de proeffase. Een eerste stap in deze richting is de invoering van een chatbot, waar de werkcoaches informatie kunnen krijgen over re-integratieinstrumenten aan de hand van veelgestelde vragen. De chatbot wordt meegenomen in de verdere ontwikkeling die volgt op de eerste release van Thomas DUP, begin 2025.

¹ DUP staat voor Duurzame Uitstroom Participatie

² Er zijn ook gegevens die van een officiële bron afkomstig zijn, die mogen alleen ingezien worden.

³ Vergelijkbaar met bijvoorbeeld Bol.com of Netflix die aanbevelingen doen op basis van de aankoop- of kijkgeschiedenis.

2. Toezegging Regionale afspraken arbeidsmarktdiscriminatie (24bb002479)

In bovengenoemde commissievergadering heb ik u toegezegd in gesprek te gaan in de arbeidsmarktregio over het aangaan van afspraken om arbeidsmarktdiscriminatie tegen te gaan.

Gemeenten zijn sinds 2009 verplicht om hun burgers toegang te bieden tot een onafhankelijke en laagdrempelige anti-discriminatievoorziening (ADV). Het verschilt per gemeente hoe dit verder wordt ingericht en wordt vormgegeven. Er is daarom met de afgevaardigde bestuurders van de arbeidsmarktregio Rijnmond gekozen om te starten met een inventarisatie over wat er op dit thema loopt bij de gemeenten en het UWV in onze arbeidsmarktregio. De afgelopen periode is deze informatie bij de verschillende regiogemeenten en het UWV opgehaald.

Uitgangspunt van de gemeenten en het UWV in onze arbeidsmarktregio Rijnmond is dat er geen zaken wordt gedaan met werkgevers die discrimineren op afkomst, geslacht, huidskleur, seksuele voorkeur, leeftijd, religie, handicap of chronische ziekte, zoals vastgelegd in artikel 1 van de grondwet. De aanpak en initiatieven tussen de gemeenten en UWV variëren in onze arbeidsmarktregio. De verschillen zijn terug te zien op het vlak van bijvoorbeeld beleidsvorming maar ook het organiseren van evenementen, trainingen en workshops.

Op basis van de inventarisatie vindt er met de afgevaardigde bestuurders van de arbeidsmarktregio Rijnmond op 9 oktober 2024 een gesprek plaats over mogelijke aanvullende gezamenlijke afspraken. Ik informeer u in de brief bij de monitor over het 3^e tertaal 2024 over de uitkomsten.

3. Toezegging Meta-analyse aanpak jeugdwerkloosheid (24bb002482)

In de commissie is op 10 april 2024 aan u toegezegd een meta-analyse uit te voeren van bestaande onderzoeken naar effectieve interventies in de aanpak van jeugdwerkloosheid.

Onlangs heeft het adviesbureau LPBL een uitgebreide meta-analyse uitgevoerd op basis van 60 maatschappelijke kosten-baten analyses (MKBA) van projecten uit het hele land, waaronder 10 specifieke projecten. De uitkomsten van deze meta-analyse vinden wij van toegevoegde waarde voor de aanpak van jeugdwerkloosheid in de gemeente Rotterdam.⁴ Rotterdam biedt een eigen selectie van 32 verschillende interventies aan die geschikt zijn voor jongeren. Daarnaast zijn er binnen het Regionaal Programma Jeugdwerkgelegenheid Rijnmond nog eens 17 interventies beschikbaar, waarvan Rotterdamse jongeren aan ten minste 9 interventies deelnemen. Ook worden door het Jongerenloket diverse interventies ingekocht die passen bij de doelgroep. We evalueren deze interventies continu om te zorgen dat ze aansluiten op de behoeften van de jongeren. Hieronder starten wij met een schets van de jeugdwerkloosheid in Rotterdam en de omliggende regio, gebaseerd op onze eigen gegevens en data uit de landelijke meta-analyse en regio-analyse (zie bijlagen).

Jeugdwerkloosheid in de gemeente Rotterdam

Rotterdam telt eind augustus 2024, 2.565 jongeren in de bijstand. Dit zijn relatief kwetsbare jongeren, vaak zonder startkwalificatie en met een (vermoedelijke) arbeidsbeperking. Zij zijn niet in staat om zelfstandig te werken zonder ondersteuning.

⁴ LPBL: 'Meta-analyse investeren in kwetsbare jongeren' januari 2023.

Daarnaast hebben ze vaak te maken met complexe multiproblematiek, zoals mentale en financiële problemen. Deze jongeren hebben daarom behoefte aan passende en intensieve ondersteuning en begeleiding.

Op dit moment bieden we een scala aan interventies aan die specifiek gericht zijn op deze doelgroep, met als doel hen te helpen een beter leven op te bouwen en zoveel mogelijk uit de bijstand te komen. De focus ligt hierbij vooral op een duurzame uitstroom naar onderwijs of werk.

Uitkomsten LPBL meta-analyse

In de meta-analyse zijn tien interventies uitgelicht, waarbij maatschappelijke baten worden gehanteerd als succesindicator. Hoewel we in onze trajecten en communicatie vaak de nadruk leggen op duurzame uitstroom, erkent de meta-analyse dat een terugkeer naar de jeugdzorg, indien nodig, ook een waardevolle en kostbare route naar succes en maatschappelijke bate kan zijn.

Om de meest geschikte interventies te koppelen aan de gemeente Rotterdam, is inzicht nodig in de jeugdwerkloosheid binnen onze gemeente. In mei 2024 heeft het LPBL ook een regio-analyse uitgevoerd met een focus op regio Rijnmond, waarbij de gemeente Rotterdam specifiek is uitgelicht.⁵ Vergeleken met de andere benchmarkgemeenten⁶ heeft Rotterdam relatief veel minimahuishoudens⁷, wat de jongeren uit deze huishoudens extra kwetsbaar maakt. Het percentage voortijdig schoolverlaters (VSV) is met name hoog onder jongeren die een Entreeopleiding⁸ of mbo-niveau 2 volgen. In absolute aantallen zijn er echter meer VSV'ers op mbo-niveau 4. Jongeren op Entree- en mbo-niveau 2 zijn het meest kwetsbaar en worden vaker geconfronteerd met multiproblematiek en een lage sociaaleconomische status. Hoe kwetsbaarder de jongeren, hoe groter de kans is op voortijdig schoolverlaten zonder startkwalificatie. Bovendien zijn jongeren in de gemeente Rotterdam gemiddeld lager opgeleid en krijgen ze vaker een advies voor praktijkonderwijs (PRO) of voortgezet speciaal onderwijs (VSO).

Wat betekenen de uitkomsten van de meta-analyse voor het aanbod in Rotterdam?

Binnen de gemeente Rotterdam zijn meerdere van de uitgelichte interventies beschikbaar voor jongeren. De volgende interventies uit de meta-analyse worden als het meest geschikt beschouwd voor onze doelgroep. Elke interventie wordt kort toegelicht met een beschrijving van de inhoud en hoe deze in Rotterdam wordt toegepast.

- **Jongerenadviseurs + werktraject**

Deze interventie richt zich op laagopgeleide jongeren tot 27 jaar met multiproblematiek. Het doel is om belemmeringen voor duurzame uitstroom naar werk en/of scholing weg te nemen. De werkwijze is vrijwel identiek aan die van het Jongerenloket, waarbij jongerenconsulenten ondersteuning bieden op diverse leefgebieden, waardoor belemmeringen worden weggenomen en de jongeren duurzaam kunnen uitstromen. Voor de doelgroep is dit een van de meest geschikte interventies.

⁵ LPBL: 'Regioanalyse Rijnmond' mei 2024.

⁶ De benchmark gemeenten zijn de gemeentes Amsterdam, Heerlen, Den Haag en Groningen.

⁷ Huishoudens met een laag inkomen en weinig vermogen.

⁸ Mbo-niveau 1 opleiding waarvoor er geen diploma nodig is van een vooropleiding.

- **Groepstraining (RMC/Doorstroompunt)**
Deze interventie is gericht op de persoonlijke ontwikkeling van jongeren, het versterken van hun netwerk en bemiddeling naar een passend vervolg. Deze interventie vertoont veel overeenkomsten met de pilot START, die in de gemeente Rotterdam is uitgerold. START omvat methoden voor langdurige analyse van jongeren, waardoor patronen zichtbaar worden en effectievere dienstverlening richting uitstroom naar een geschikte plek kan worden gerealiseerd.
- **Consulent kwetsbare jongeren (W&I)**
Deze interventie richt zich op het monitoren, begeleiden en ondersteunen van kwetsbare jongeren op weg naar een geschikte plek voor hen. De consulent helpt hen bij het ontwikkelen van praktische vaardigheden die nodig zijn om hun weg te vinden in de samenleving. Deze aanpak komt overeen met de werkwijze binnen het Jongerenloket. De jongerenconsulent biedt de jongere passende ondersteuning. Daarnaast sluit de lage caseload die bij deze interventie hoort, goed aan bij de herijking van onze dienstverlening van de Participatiewet, waar ook het Jongerenloket zich op richt.
- **Casusregisseur (RMC/Doorstroompunt)**
In deze interventie wordt een casusregisseur ingeschakeld wanneer professionals vastlopen bij de begeleiding van jongeren richting school. Deze aanpak vertoont veel overeenkomsten met de rol van de ketenregisseur in de gemeente Rotterdam. De ketenregisseur houdt het overzicht over de hele keten en zorgt ervoor dat alle betrokken partijen samenwerken om de kwetsbare jongere verder te helpen. In schrijnende gevallen brengt de ketenregisseur de situatie onder de aandacht van de actietafel, zodat meerdere partijen direct betrokken zijn.
- **Sociale firma (leerwerkplek)**
Deze interventie richt zich op kwetsbare jongeren met meervoudige problematiek die vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Deze jongeren volgen enkele dagdelen per week een leerwerktraject in een werkplaats. Ook binnen de gemeente Rotterdam maken we gebruik van leerwerktrajecten, zoals het project Nieuwe Energie voor de Bouw. In dit traject wordt scholing gecombineerd met praktijkervaring binnen de energietransitie.
- **School op maat**
Deze interventie is geschikt voor jongeren die nog op school zitten maar dreigen uit te vallen. Hoewel ze momenteel niet tot de doelgroep jeugdwerkloosheid behoren, lopen ze wel het risico daar terecht te komen. Het nieuwe wetsvoorstel 'Van school naar duurzaam werk' biedt hiervoor een passende oplossing. De gemeente Rotterdam is dan ook volop bezig met voorbereidingen voor de implementatie hiervan. Naar verwachting treedt deze wet medio 2025 in werking.

Herijking van de dienstverlening van de Participatiewet

In de herijking van de dienstverlening is uitgesproken dat jongeren de toekomst zijn en dat we het belangrijk vinden om in hen te investeren. Daarom zullen kwetsbare jongeren met perspectief op werk intensieve begeleiding krijgen. De caseload van jongerenconsulenten die deze jongeren begeleiden wordt verlaagd tot de laagste caseload ooit (1:40 en 1:50). Dit maakt meer contactmomenten mogelijk tussen de jongerenconsulenten en de jongeren. De meta-analyse onderstreept dat kwetsbare jongeren profiteren van intensievere begeleiding. Het is daarbij essentieel dat de aangeboden interventies goed aansluiten bij de specifieke situatie van de jongeren.

In de komende periode zullen we blijven monitoren en evalueren of de geboden interventies nog steeds voldoen aan de behoeften van de jongeren, rekening houdend met de effectieve elementen die in de meta-analyse zijn genoemd.

Conclusie

Zoals besproken tijdens de commissievergadering van 10 april 2024, zijn er veel effectieve interventies op het gebied van jeugdwerkloosheid. Binnen de gemeente Rotterdam maken we gebruik van diverse interventies, afgestemd op de specifieke situatie van de jongere. De meta-analyse benoemt tien interventies, waarvan de meest passende verder zijn uitgewerkt en toegepast in de Rotterdamse context. Dit betekent niet dat de overige interventies niet worden toegepast in Rotterdam. We blijven ons inzetten om deze kwetsbare jongeren een sterkere positie op de arbeidsmarkt en betere kansen op werk te bieden.

4. Toezegging Verhogen minimumloon (24bb003801)

In de raadsvergadering van 30 mei 2024 is u toegezegd terug te komen op de effectiviteit van het verhogen van het minimumjeugdloon als middel om jongeren aan het werk te helpen. In onderstaande verkenning wordt u meegenomen in de hoogte van de uitkering ten opzichte van het minimumloon, de kenmerken van de jongeren in de bijstand tot 21 jaar en de mening van deze jongeren over het minimumjeugdloon.

Hoogte minimum (jeugd)loon

Voor jongeren tot 21 jaar geldt het wettelijk minimumjeugdloon. Eén van de doelstellingen van het wettelijk minimumjeugdloon is om jongeren te stimuleren scholing (te blijven) volgen.

Leeftijd	Bruto minimumjeugdloon per maand	Percentage van regulier minimumloon
18	€ 1,066,80	50%
19	€ 1,280,15	70%
20	€ 1,706,90	90%

In bovenstaande tabel staan brutobedragen weergegeven, omdat wat een jongere precies netto over houdt afhankelijk is van leeftijd en de belastingen en premies die betaald moeten worden.

Medio augustus 2024 ontvingen 393 Rotterdamse jongeren van 18 tot en met 20 jaar een uitkering op grond van de Participatiewet. De bijstandsnorm voor deze jongeren bedraagt € 306,88 netto exclusief vakantietoeslag en *De Aanvullende Bijstand* (DAB) in het geval van een zelfstandige woning.

*Kenmerken van deze jongeren**

Van de 393 jongeren in de bijstand beschikt 95% (nog) niet over een startkwalificatie en;

- Hebben 58 jongeren een indicatie banenafpraak of indicatie Nieuw Beschut. Zij hebben een vastgestelde arbeidsverplichting en zijn niet in staat zelfstandig het minimumjeugdloon te verdienen.
- Zijn 60 jongeren formeel ontheven van de arbeidsverplichting. Zij kunnen op dit moment niet aan hun arbeidsverplichting voldoen, omdat zij bijvoorbeeld ernstige psychische belemmeringen ervaren, zwangerschapsverlof hebben of dakloos zijn.
- Vallen 89 jongeren onder de doelgroep statushouders. Deze jongeren volgen een inburgeringstraject.

Mening van Rotterdamse jongeren

We hebben aan 35 jongeren met een bijstandsuitkering de volgende vragen voorgelegd:

1. In hoeverre ervaar je op dit moment belemmeringen om te werken?
2. Weet je wat je zou verdienen als je nu zou werken? Wat is jouw minimumloon?
3. Als dit hoger zou liggen, zou voor jou de stap naar werk dan kleiner zijn? Zo ja, hoeveel hoger moet het minimumloon dan zijn?

Meer dan de helft van de ondervraagde jongeren geeft aan dat intensieve ondersteuning nodig is voordat zij kan uitstromen naar (gesubsidieerd) werk of een opleiding. Vooral psychische gesteldheid wordt als reden genoemd.

Wanneer een jongere vanuit de bijstand aan het werk gaat en het minimumjeugdloon gaat verdienen stijgt zijn of haar inkomen, afhankelijk van leeftijd, met tenminste € 750,00 netto per maand. Echter, van de ondervraagden weet ruim 90% niet hoe hoog het minimumloon is of noemt foutief bedrag.

Wel geeft 40% aan dat een verhoging van het minimumjeugdloon voor hen de stap naar werk zal verkleinen. De overige jongeren geven aan dat zij de aard van het werk en de werkomgeving belangrijker vinden dan de hoogte van het loon, of werk te zoeken binnen een sector waarin een hoger loon wordt betaald dan het minimumjeugdloon. De vervolgvraag hoeveel hoger hun minimumjeugdloon dan zou moeten liggen, is lastig te beantwoorden en variëren de antwoorden sterk.

5. Toezegging Uitspraak beroepszaak BUIG-budget (24bb003895)

In de raadsvergadering van 13 juni 2024 over de jaarstukken 2023 heb ik toegezegd uw raad te informeren over de uitspraak van het beroep over het BUIG-budget 2023. In een tussenbericht (24bb005570) heb ik u op de hoogte gesteld van de uitspraak van de rechtbank Rotterdam: onze beroepen zijn ongegrond verklaard. Bovendien liet ik u weten dat de uitspraak inhoudelijk en juridisch zou worden bestudeerd en we ons over eventuele vervolgstappen zouden beraden.

Inmiddels is het college bij de Centrale Raad van Beroep (CRvB) in hoger beroep gegaan tegen de beschikking van het BUIG-budget 2023. In afwijking van het oordeel van de rechtbank Rotterdam is ons standpunt dat Rotterdam wel degelijk onevenredig is benadeeld bij de toepassing van het BUIG-verdeelmodel. Wij zijn van mening dat het verdeelmodel buiten toepassing moet worden gelaten en dat de gemeente Rotterdam een toereikend budget moet worden toegekend. Zodra de CRvB uitspraak heeft gedaan in deze zaak, wordt u hierover uiteraard geïnformeerd.

Ik stel u voor de toezeggingen 24bb002477, 24bb002479, 24bb002482, 24bb003801 en 24bb003895) hiermee als afgedaan te beschouwen.

Met vriendelijke groet,

Tim Versnel MSc
Wethouder Werk, Inkomen, Nationaal Programma Rotterdam Zuid en EU-
arbeidsmigranten

Bijlage(n):

1. LPBL: 'Meta-analyse investeren in kwetsbare jongeren' januari 2023.
2. LPBL: 'Regioanalyse Rijnmond' mei 2024.